ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Davida Hipšra a soudců Lenky Krupičkové a Tomáše Foltase v právní věci žalobce: **I. Y.**, zastoupen Mgr. Vratislavem Tauberem, advokátem se sídlem nám. 28. října 1898/9, Brno, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 12. 5. 2022, č. j. 22 Az 39/2021-30,

takto:

Rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 12. 5. 2022, č. j. 22 Az 39/2021-30, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

I.

[1] Žalovaný rozhodnutím ze dne 21. 7. 2021, č. j. OAM-896/ZA-ZA12-ZA03-2020, neudělil žalobci mezinárodní ochranu podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále též „zákon o azylu“).

II.

[2] Žalobce napadl rozhodnutí žalovaného žalobou u Krajského soudu v Brně (dále též „krajský soud“), který ji zamítl v záhlaví uvedeným rozsudkem. Uvedl, že nic nenasvědčuje tomu, že by v místě bydliště žalobce probíhal vojenský konflikt, kvůli němuž by mu hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy z důvodu svévolného násilí v situaci ozbrojeného konfliktu. Žalovaný se řádně vypořádal s tvrzením žalobce, že žije blízko turecko-syrské hranice, kde jsou neustálé vojenské přesuny a napětí. Poukázal na to, že v Turecku neprobíhá žádný ozbrojený konflikt a že na jihovýchodě země provádí turecká armáda

operace proti povstalcům z PKK, při nichž dbá na to, aby neublížila spojeneckým vojskům v oblasti, infrastruktuře ani civilistům s tím, že většina bojových akcí se odehrává na syrské straně hranice. Toto hodnocení podle krajského soudu odpovídá informacím ze shromážděných zpráv o zemi původu, které se zmiňují o ojedinělém incidentu, při němž bylo zabito 6 civilistů na turecké straně hranice střelami vypálenými kurdskými bojovníky. Takovýto ojedinělý incident však nepostačuje pro závěr, že na turecké straně hranice v současnosti probíhá ozbrojený vojenský konflikt, v důsledku jehož intenzity hrozí reálné nebezpečí vážné újmy všem přítomným civilistům. I žalobce ve výpovědi zmiňoval pouze přesuny vojáků a vojenské techniky a velké množství syrských uprchlíků. Žádné probíhající vojenské operace v místě bydliště nepopisoval a uvedl, že konflikt probíhá v latentní fázi. S ohledem na uvedené nemá na zákonnost napadeného rozhodnutí vliv, zda žalovaný posoudil optimálně případnou možnost vnitřního přesídlení žalobce. Tato úvaha žalovaného byla pouze doplňující. Krajský soud doplnil, že samotná kurdská etnicita není bez dalšího důvodem pro udělení azylu. Nelze tvrdit, že by každý Kurd po návratu do Turecka čelil pronásledování, či byl na trhu práce diskriminován v intenzitě, která by byla azylově relevantní.

III.

[3] Žalobce (dále též „stěžovatel“) podal proti rozsudku krajského soudu kasační stížnost z důvodu uvedeného v § 103 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále též „s. ř. s.“). Namítl především nesprávné vyhodnocení existence vážné újmy představované vážným ohrožením jeho života nebo lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situaci mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu ve smyslu § 14a odst. 2 písm. c) zákona o azylu. Krajský soud podle něj nesprávně aproboval závěr žalovaného, že v zemi původu neprobíhá žádný ozbrojený vnitrostátní konflikt. I judikatura Nejvyššího správního soudu potvrzuje, že na jihovýchodě Turecka probíhá azylově relevantní vnitřní ozbrojený konflikt a že civilisté jsou v souvislosti s tímto konfliktem vystaveni vážnému ohrožení života. Ačkoliv žalovaný vycházel z pozdějších zpráv o zemi původu, tyto nevyvrací závěry judikatury. Rovněž operaci „Pramen míru“ lze podle judikatury Nejvyššího správního soudu hodnotit jako ozbrojený konflikt, byť lokalizovaný na konkrétním území. To, že po uskutečnění dané operace dochází na jihovýchodě země ke konfliktům, při nichž umírají civilisté, potvrzuje i informace Ministerstva zahraničních věcí Nizozemska z března 2021. Žalovaný tak nedostál ani své povinnosti obstarat si dostatečně aktuální, přesné a adresné informace o zemi původu. Vycházel pouze ze dvou tuzemských zdrojů a opomněl přinejmenším jeden zahraniční zdroj a uvedenou judikaturu. S ohledem na ohrožení stěžovatele vnitřním ozbrojeným konfliktem se měl žalovaný řádně zabývat možností vnitrostátního přesídlení stěžovatele, především pak jeho reálnou proveditelností. Závěr krajského soudu, že případné pochybení při vypořádání této otázky nemělo vliv na zákonnost rozhodnutí žalovaného, je tudíž nesprávný. Stěžovatel poukázal na to, že se svou situaci snažil tímto způsobem řešit, avšak po přesídlení se mu nedařilo najít si práci ani skrze úřad práce, a to především z důvodu příslušnosti ke kurdské menšině. Navrhl proto, aby Nejvyšší správní soud zrušil rozsudek krajského soudu a rozhodnutí žalovaného, eventuálně aby zrušil rozsudek krajského soudu a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

IV.

[4] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti odkázal na odůvodnění svého rozhodnutí a rekapituloval jeho závěry. Ohradil se proti námitce stěžovatele, že by použil výhradně tuzemské informační zdroje. Ve zbytku vyjádření se ztotožnil se závěry krajského soudu a jeho posouzením situace na turecko-syrské hranici. Upozornil také na to, že některé námitky směřují vůči jeho rozhodnutí, ačkoliv kasační stížnost je opravným prostředkem proti pravomocnému rozhodnutí krajského soudu. Navrhl, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost odmítl pro nepřijatelnost, případně aby ji zamítl.

V.

[5] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[6] Vzhledem k tomu, že v projednávané věci v řízení před krajským soudem rozhodoval samosoudce, zabýval se Nejvyšší správní soud v souladu s § 104a odst. 1 s. ř. s. nejdříve otázkou přijatelnosti kasační stížnosti. Posuzoval, zda kasační stížnost svým významem přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Není-li tomu tak, Nejvyšší správní soud takovou kasační stížnost odmítne jako nepřijatelnou. Institut nepřijatelnosti a jeho dopady do soudního řízení správního Nejvyšší správní soud podrobně vyložil v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006-39, č. 933/2006 Sb. NSS, ve kterém interpretoval neurčitý právní pojem *„přesah vlastních zájmů stěžovatele*“. O přijatelnou kasační stížnost se dle tohoto usnesení může jednat v následujících typových případech: (1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec nebo nebyly plně vyřešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu; (2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně; (3) kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit judikaturní odklon; (4) pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele.

[7] Stěžovatel přesněji nespecifikoval důvody, pro které považuje kasační stížnost za přijatelnou. Z jeho námitek je však zřejmé, že krajskému soudu vytýká zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do jeho hmotněprávního postavení. Toto pochybení podle stěžovatele spočívá v tom, že krajský soud nesprávně založil své rozhodnutí na skutkovém závěru, že na jihovýchodě Turecka neprobíhá vnitrostátní ozbrojený konflikt mezi tamními ozbrojenými silami a PKK, který ohrožuje životy a zdraví civilistů.

[8] Nejvyšší správní soud shledal kasační stížnost přijatelnou i důvodnou.

[9] Krajský soud dospěl k závěru, že azylově relevantní ozbrojený vojenský konflikt v místě bydliště stěžovatele neprobíhá na základě výpovědi stěžovatele a zpráv o zemi původu, které si obstaral žalovaný. Tomuto hodnocení Nejvyšší správní soud nepřisvědčil.

[10] Situací na jihovýchodě Turecka se zabývaly zejména dvě zprávy o zemi původu založené ve správním spise. Ze zprávy Turecko – Sýrie, Informace OAMP, ze dne 20. 4. 2020, která se věnuje operacím Olivová ratolest a Pramen míru, plyne, že situace na jihovýchodě země není zcela klidná ani po uzavření dohod s USA a Ruskem, které daly Kurdům určitý čas na dokončení stažení. Obě strany si vyhrazují právo pokračovat v bojích. Zpráva sice uvádí, že na turecké straně hranice dbají turecké síly o to, aby neutrpěla infrastruktura a civilisté a zaměřují se jen na radikály a jejich základy či zbraně. Současně však zpráva připouští, že ofenziva se civilistům nevyhnula, byť především (nikoliv však výhradně) na syrské straně. Zmiňuje přitom incident na tureckém území, při kterém bylo hned na začátku ofenzivy zabito šest civilistů v pohraničních městech, když byly ze syrské strany vypáleny kurdskými bojovníky minometné a raketové střely. Zpráva konstatuje, že většina bojových akcí se odehrávala na syrském území, tím však nevylučuje rovněž střety na tureckém území. S ohledem na prohlášení kurdských sil, že jejich bojovníci pokračují v gerilovém boji proti tureckým silám, lze na základě uvedené zprávy označit oblast na dané části hranice se Sýrií za minimálně bezpečnostně problematickou. Ve zprávě Turecko, Informace OAMP, ze dne 19. 5. 2021, která se zabývala rovněž bezpečnostní a politickou situací v zemi, je pak zmíněno, že: „*Na jihovýchodě země provádí turecká armáda od roku 1984 operace proti kurdským povstalcům z PKK, která je v Turecku i zahraničí považována za teroristickou organizaci. Turecko od devadesátých let pravidelně intervenuje proti PKK v kurdských oblastech severního Iráku a od roku 2016 též proti kurdským skupinám v severní Sýrii, které považuje za spřízněné s PKK*.“ Ani tato zpráva tedy neposkytuje dostatečnou oporu pro závěr, že na hranicích Turecka a Sýrie neprobíhá žádný azylově relevantní ozbrojený vojenský konflikt.

[11] Na základě materiálů o zemi původu založených ve správním spise tudíž nelze učinit jednoznačný závěr, že na jihovýchodě Turecka neprobíhá azylově relevantní ozbrojený vojenský konflikt. Pro takový závěr nejsou předmětné informace dostatečně podrobné. Nasvědčují přitom spíše tomu, že v daném místě azylově relevantní konflikt nadále probíhá. Nejvyšší správní soud ostatně ve vazbě na dřívější materiály o zemi původu opakovaně judikoval, že v příhraniční oblasti se Sýrií probíhá ozbrojený konflikt a že je toto konkrétní území (část hranice se Sýrií) bezpečnostně problematické (k tomu např. viz rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 11. 2019, č. j. 2 Azs 75/2019-46, ze dne 30. 4. 2020, č. j. 7 Azs 127/2019-54, ze dne 17. 9. 2020, č. j. 6 Azs 203/2020-28, ze dne 31. 1. 2020, č. j. 5 Azs 105/2018-46, ze dne 10. 12. 2021, č. j. 5 Azs 19/2020-45, či ze dne 17. 2. 2022, č. j. 8 Azs 102/2021-30). Rovněž výpověď stěžovatele, v níž popisuje, že vojenský konflikt probíhá v „*latentní fázi*“, je spojen s přesuny vojáků a vojenské techniky a s velkým množstvím syrských uprchlíků, nepostačuje v kontextu dalších okolností pro to, aby mohlo být jednoznačně uzavřeno, že na daném území neprobíhá azylově relevantní vojenský konflikt. Rozhodnutí žalovaného ostatně není v této otázce ani zcela konzistentní. Na jednu stranu žalovaný konstatoval, že v zemi neprobíhá žádný ozbrojený konflikt, na stranu druhou připustil, že pokud stěžovatel „*pociťuje problémy v místě svého bydliště při turecko-syrské hranici, může pro sebe a pro svoji rodinu hledat bezpečné útočiště na jiném, bezpečném místě Turecka*“, a přistoupil k posouzení možnosti stěžovatele nalézt si tzv. vnitřní ochranu v jiné části země původu, v němž navázal na své úvahy stran osobní situace stěžovatele uvedené na straně 3 a 4 rozhodnutí.

[12] Nejvyššímu správnímu soudu tedy nezbylo než konstatovat, že neobstojí důvod, na němž krajský soud především založil zamítnutí žaloby. Na základě obsahu správního spisu nelze tvrdit, že by stěžovateli v místě jeho bydliště skutečně nehrozilo nebezpečí vážné újmy z důvodu svévolného násilí v situaci ozbrojeného konfliktu. Nesprávné hodnocení situace v zemi původu krajským soudem přitom představuje pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele. Nejvyšší správní soud si je vědom toho, že krajský soud v této otázce toliko potvrdil skutkový závěr žalovaného, tedy že i rozhodnutí žalovaného není v tomto ohledu věcně správné. Neshledal však důvod zrušit také rozhodnutí žalovaného, neboť ten se i přes uvedený nesprávný skutkový závěr zabýval rovněž navazující otázkou dostupnosti vnitřní ochrany (vnitřního přesídlení) stěžovatele, tedy posuzoval ve smyslu § 2 odst. 7 zákona o azylu, zda se stěžovatel může usadit v jiné části země původu a nalézt zde účinnou ochranu před vážnou újmou. Žalovaný se k této otázce vyjádřil na straně 7 svého rozhodnutí, kde obsahově navazoval na rozbor problematiky Kurdů žijících v Turecku a na své hodnocení individuální situace stěžovatele (viz strany 3 a 4 rozhodnutí). Nesprávný skutkový závěr žalovaného stran absence azylově relevantního konfliktu lokalizovaného ve vymezeném území na jihovýchodě Turecka tak sám o sobě nemohl mít vliv na zákonnost rozhodnutí žalovaného. Pokud by totiž obstály jeho úvahy o možnosti přesunu stěžovatele do jiné části země, byly by námitky stěžovatele směřující vůči bezpečnostní situaci v místě bydliště nedůvodné. K přezkumu těchto úvah žalovaného však již krajský soud nepřistoupil, neboť je s ohledem na konstatování o absenci azylově relevantního konfliktu považoval za doplňující. Jak plyne z výše uvedeného, v posuzované věci je otázka dostupnosti vnitřní ochrany naopak významná a bylo namístě, aby krajský soud přezkoumal, zda se žalovaný řádně zabýval možností vnitřní ochrany ve smyslu § 2 odst. 7 zákona o azylu. Právě do tohoto posouzení žalovaného ostatně směřovala většina žalobních námitek stěžovatele, který žalovanému především vytýkal, že se nezabýval individualizovanou faktickou proveditelností vnitrostátního přesídlení.

[13] Z uvedených důvodů proto Nejvyšší správní soud rozsudek krajského soudu podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení, ve kterém je vázán shora vysloveným právním názorem (§ 110 odst. 4 s. ř. s.).

[14] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodne krajský soud v novém rozhodnutí (§ 110 odst. 3 s. ř. s.).

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 14. září 2022

David Hipšr
předseda senátu